

เทศน์เช้า วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เราเป็นสาวกสาวกะ ผู้ที่ได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้วเอาไปเป็นเข็มทิศดำเนินชีวิตของตน ดำเนินชีวิตของตน ถ้ามันกุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ใครทำคุณงามความดีมากน้อยขนาดไหน มันตกอยู่ที่ในหัวใจของตน สังคมจะยอมรับไม่ยอมรับ มันเรื่องของเขา แต่เราทำของเราได้ด้วยสติด้วยปัญญาของตน

ถ้าด้วยสติด้วยปัญญาของตนนะ เราควบคุมตัวเองได้ เราไม่เป็นโทษเป็นภัยกับใครทั้งสิ้น เราจะสร้างแต่คุณงามความดีในหัวใจของตน ถ้าสร้างคุณงามความดีในหัวใจของตนนะ แต่คนเรามันมีอวิชชา มีความไม่รู้ มีพญามาร มีความกตัญญูของกิเลสค้นหาความทะยานอยาก เราต้องต่อสู้กับความรู้สึกลึกซึ้งในหัวใจของตน ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราแยกเราแยะของเราเองได้ แล้วถ้ามีอำนาจวาสนาของตน มันเป็นบุญเป็นกุศล เราอ้อมอกหัวใจของตน

เวลาพระปฏิบัติมาอยู่ในป่าในเขาของท่านองค์เดียว ท่านอยู่สบายๆ ของท่านไง แต่ถ้าเราไปอยู่ มันจำเจแล้ว มันชินชาแล้ว มันทุกข์มันยาก แล้วมันจะเปรียบเทียบกับ ทำไมเราต้องมาทุกข์ขนาดนี้ ทำไมเรามีความสุข

เขา เขาคือใคร ใ้ที่ว่าเขามีความสุขๆ ความสุขจริงหรือ

ความจริงมันเจือด้วยอามิสใจ เราแอบเหิงอต่างน้ำแสวงหาเพื่อดำรงชีวิตของตนด้วยปัจจัย ๔ ถ้าเป็นบุญเป็นกุศลของมัน มันก็มีอำนาจวาสนาของมัน มีอำนาจวาสนาคือมันประสบความสำเร็จในการกระทำของตน ประสบความสำเร็จอันนั้น มันเป็นว่าจั่งหะและโอกาสของตน

แต่เวลาคนเรามันตกทุกข์ได้ยาก ตกทุกข์ได้ยาก ตกทุกข์ได้ยาก เวลามีปัญหาสิ่งใด ๆ ขึ้นมา ถ้ามีสติปัญญาเท่านั้นแหละ มันควบคุมตัวเองได้ แล้วมันมีสติปัญญาแก้ไขวิกฤติในชีวิต ของตนได้

แล้วถ้ามีวาสนาของตัวเองนะ คนเราเกิดมามีกายกับใจ ร่างกายนี้มีคนรักษาดูแลทั้งนั้นนะ นี่เวลากรรมฐานเขาสอนใจ เหมือนโรงศพ โรงศพเขาต้องมียาดีสัสนให้มันดูสดสวยงดงาม มัน ควบคุมของมันอย่างนั้นไง นั่นมันเป็นโรง แต่ข้างในมีซากศพไง

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเปรียบเทียบกับ เป็นอสุภะ เป็นสุภะ มันเป็นอุปมาอุปไมยของ ความรู้สึกของตน มันไม่เป็นความจริงหรอก นี่มันเป็นอุปมาอุปไมยไฉน

แต่เป็นความจริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านพิจารณาของท่าน มันจนเป็นอสุภะ จนมันละลายไป มันหายไป แล้วเหลืออะไร เหลือผู้รู้ เหลือสติปัญญาที่แจ่ม แฉ่ง มันเป็นเช่นนั้นเอง แล้วเราก็มารู่มหลงๆ อยู่อย่างนั้นนะ นี่กาย

หัวใจๆ ถ้าทำความสงบของหัวใจของตัวเองได้ ถ้าทำความสงบของหัวใจของตัวเองได้ เวลาพิจารณาไปแล้วมันจะเข้าสู่สุภะ อสุภะนี่ไฉน แต่ถ้ามันเข้าสู่ความสงบตัวเองไม่ได้ไฉน มันก็ อุปมาอุปไมยอยู่อย่างนั้นแหละ แต่อุปมาอุปไมย ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็ยังมีอำนาจเหนือกิเลสในใจของตัวเองนะ แค่อุปมาอุปไมยเท่านั้นแหละ แค่อุปมาอุปไมย มัน คุยแล้ว โอ้โฮ! คุยฟุ้งซ่านไปทั่วว่ามันเป็นธรรมๆ

มันก็เป็นธรรมจริงๆ แล้วมันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไฉน มันไม่เป็น ธรรมของเราไฉน มันไม่เป็นธรรมของเราตรงไหน

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา เวลามันทำความสงบของใจเข้ามาแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา ได้ มันถอดมันถอนขึ้นมา มันเป็นปัจจุตัง เป็นสันตปิฎก สันตปิฎกคือรู้จำเพาะหัวใจของตน มันรู้ขึ้นมา

เวลาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงตาพระมหาบัวท่านพูดประจำ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายกไว้ให้สันตปิฎก รู้จริงเห็นจริงโดยเฉพาะตัวของตน รู้จริง

ฉะนั้น เวลาเฉพาะตัวของท่าน แล้วลูกศิษย์ลูกหาที่อยู่ใกล้ชิดท่าน หลวงปู่มันเข้มข้นมาก แต่เวลาเพื่อสังคม ใ้พวกนิกายๆ ไ้มันก็มีชื่อ มันก็แค่สมมุติเท่านั้นนะ ทำดีก็ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบเหมือนกัน

แต่เวลาวงใน เวลาที่ท่านอบรมบ่มเพาะนะ มันต้องเป็นไปตามนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้แล้ว เราไม่ข้ามล่วงทั้งนั้น ท่านบัญญัติไว้อย่างไรต้องเป็นอย่างนั้น แล้วเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นวงใน เป็นเฉพาะพวกเราทำ ให้เข้มข้น ให้มันข้อเท็จจริง เพราะเวลาปฏิบัติมันจะมีศีล มีสมาธิคุ้มครองดูแลตัว

สี่เลน สุคติ ยนฺติ สี่เลน โภคสมุปทา

แค่ศีล พระปฏิบัตินะ เวลาปฏิบัติ ออกเที่ยวธุดงค์ครั้งแรก พรรษา ๑ มันภาวนาอะไรเป็นแต่มันใจศีลของตัวเองมาก เพราะอะไร เพราะไม่ทำผิด อะไรที่รู้แล้วไม่ทำทั้งนั้น แล้วพรรษาแรกอ่านบุพพสิกขา โอ้โฮ! มันลึกลับซับซ้อนขนาดนั้นเชียวนะหรือ แล้วเวลาทำอย่างนั้นแล้วไปองค์เดียว

แล้วเวลาธรรมวินัยงี้ ต้องได้ ๕ พรรษา ต้องพันนีสัยถึงธุดงค์ได้ มันหมดไฟแล้วละ

เวลาอยู่ในบุพพสิกขาไง ภิกษุไปองค์เดียว ไปอยู่ที่ไหนก็ได้ แล้วถ้าภาวนาแล้วมันเป็นผลเป็นคุณประโยชน์นะ นั่นนะอยู่ตรงนั้น แล้วเวลาถ้ามันเป็นอาบัติ ไม่มีผู้ปลงอาบัติ ก็ทำเครื่องหมายไว้ในใจว่าเราเป็นอาบัติอะไรบ้าง เราผิดอะไรไป แล้วหมายไว้ ถ้าเจอพระภิกษุเมื่อไหร่จะปลงอาบัติทันที เห็นไหม มันพ้นจากวิตกกังวลใจ วิตกกังวล ระแวง ระแวงแล้วภาวนา

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ที่ดั่งามไ้ ท่านพยายาม ไซ้ คนเราจริตนิสัยมันแตกต่างกัน แต่ข้อวัตรปฏิบัตินะ มันต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไป

เวลาอยู่กับหลวงตาท่านสอนประจำ ธรรมและวินัยก็เหมือนร่างกายของเรานี้แหละ ร่างกายของเราถ้ามันเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา มันกระเทือนไปทั่วทั้งตัวทั้งนั้นนะ หมูสงฆ์ สงฆ์ก็คือเหมือนร่างกายเดียวกัน ฉะนั้น เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติมันต้องไปแนวทางเดียวกัน

คำว่า “แนวทางเดียวกัน” เห็นไหม หลวงปู่มัน ปายโมถึงจะมีเสียงก็อกแกกขึ้นมาได้บ้าง นอกนั้นไม่ได้ เพราะอะไร เพราะคนอื่นเขาภาวนา คนอื่นเขาต้องการความสุข เราจะไม่อด จะทำคุณงามความดี จะซ่อมแซมทะนุถนอม มันไปกระเทือนคนอื่นเขา ฉะนั้น ไม่ได้

มันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เวลาจะทำอะไรก็ต้องปายโมขึ้นมาแล้ว จะซ่อม จะทำอะไรให้บอกกล่าวกัน แล้วผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติมันก็พยายาม มันไม่ต้องระแวง ไม่ต้องสงสัย เช่น แหม! เวลานั่งไปแล้วนะ โอ้โฮ! จิตมันสงบนะ โอ้โฮ! เสียงประคัมปีพาทย์ดังไปหมด

เขาซ่อมกุฏิอยู่ เขาตอกตะปูอยู่

นี่มันแตกต่างกัน เห็นไหม แต่ถ้ามันสงบสุขแล้วมันจบ เวลาเสียงสิ่งใดมากระทบนะ รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

ถ้าเป็นบ่วงของมารนะ เวลาเรานั่งไปแล้ว เสียงก็กเสียงก็ก มันรำคาญไปหมดนะ เป็นพวงดอกไม้ก็ โอ้โฮ! ท่านกำลังเจริญอกงาม ท่านกำลังนั่งหลับอยู่นี้ กำลังเจริญอกงาม

มันเป็นทั้งบ่วง บ่วงคือรัด ทำให้มันทุกข์มันยาก พวงดอกไม้ก็เยินยอหอมกให้เราหลงผิดไป

โอ้ความรู้ความเห็นเรานี้แหละ ถ้ารู้เห็นสิ่งใดให้พุทโธไว้ชัดๆ สิ่งนั้นมันเกิดจากอะไร แล้วถ้ามันวางหมด วางหมดมันจะเข้ามาตัวมันเอง เวลาเข้าตัวมันเอง ชัดเจน มีสติสัมปชัญญะ ชัดเจน รู้ตัวทั้งสิ้น แต่ทำต่อไปข้างหน้าอย่างไร ได้ไม่ได้อย่างไรนั่นอีกเรื่องหนึ่ง อีกเรื่องหนึ่งๆ เพราะอะไร

เพราะคนฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เพราะเรามีวิชา มีพญามาร แต่ด้วยอำนาจวาสนาเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา

พยายามจับหัวใจของตนให้ได้

ถ้าพยายามจับหัวใจของตนให้ได้ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เวลาจิตมันสงบแล้วมันต้องเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา เพราะอะไร เพราะเราเข็นครกขึ้นภูเขา เราเต็มทีของเรา เราอดนอน ผ่อนอาหาร

เริ่มต้นปฏิบัติใหม่ๆ นะ นี่ไง หลวงตาท่านสอนไว้ การปฏิบัติยากอยู่สองคราว คราวเริ่มต้นนี่ อะไรเป็นสมาธิ อะไรไม่เป็นสมาธิ อะไรเป็นจิต อะไรเป็นอารมณ์ อะไรที่เป็นแล้ว แล้วมันรู้ได้อย่างไร มันถึงเป็นสัพเพหระ มันถึงไม่มีใครปฏิบัติแล้วเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาสักคนหนึ่ง

เวลาครูบาอาจารย์ของเราจะ ตรวจสอบเลยละ ถ้ามันเป็นจริงๆ เป็นจริงขึ้นมาทำไมไม่ทำให้มันเจริญงอกงามขึ้นมา คำว่า “เจริญงอกงามขึ้นมา” คือว่าชำนาญในวิธี

ชาวสวนที่เขาทำสวน สวนผักของเขา เขาปลูก ๗ วันเก็บ ๑๕ วันเก็บ ๔๕ วันเก็บ แล้วก็ปลูกวนเวียนอย่างนั้นนะ ผักหญ้าเขาเคยขาดไหม เพราะอะไร

เขาชำนาญในการเลือกเมล็ด ชำนาญในการปลูกรดน้ำพรวนดิน ดูแลรักษา พืชผักเขามีขายทั้งปีทั้งชาติ

ทำสมาธิ เหตุให้มันเป็นสงบ สงบอย่างไร

ก่อนหน้านั้นเจียนตาย ทำอยู่อย่างนั้นนะเจียนตาย ได้แค่อุปมาอุปไมยอยู่อย่างนั้นนะ ใ้อัที่เป็นๆ มันแค่อุปมาอุปไมย มันไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง เอ้อะ! จะไม่พูดอย่างนั้นเลย

แล้วที่เราเป็นความจริงเพราะอะไร

เพราะเราก็อุปมาอุปไมยมาก่อนทั้งนั้นนะ อุปมาอุปไมยคือความรู้สึกนึกคิดเรานี้ไง มันก็เริ่มต้นจากตรงนี้แหละ ถ้าไม่เริ่มต้นจากความรู้สึกนึกคิด มันจะเข้าไปสู่ใจของตัวได้อย่างไร

ใ้อัความรู้สึกที่อุปมาอุปไมยมันก็เกิดจากจิตทั้งนั้นนะ มันส่งออกมาจากจิตใจ แล้วถ้าเรามีสติปัญญาเข้าไป มันก็จากอุปมาอุปไมย มันจะเข้าไปสู่จิตของตัวใจ ถ้ามันเข้าสู่จิตของตัวเออ! อันนี้ใช่ อันนั้นเป็นโลกๆ เป็นสังคมโลก แล้วโลกเป็นอย่างนั้นหมด เพราะโลกมีกายกับใจมีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้น แต่พอเป็นความจริงขึ้นมา อ้อ! มันต่าง มันถึงมีโลกกับธรรมใจ

โลกๆ ก็ความรู้สึกนึกคิดเรานี้ไง

เวลาธรรม คือ สมาธิ ปัญญาใจ

ศีล อธิศีลนะ อธิศีลนะ ศีลมันวิริตเอา ขอเอา วิริตเอา อธิศีล ศีลมันเป็นปกติไง สติวินัย ไง นั้นนะศีลสมบุรณ์แบบ ถ้าศีลสมบุรณ์แบบ ศีล สมาธิ ปัญญาไง เพราะมันมีศีล ทำความสงบของใจขึ้นมา มันถึงจะสงบระงับเข้ามาตามข้อเท็จจริง แล้ว เอื้อะ! เอื้อะ! เอื้อะ! อยู่อย่างนั้นนะ

แล้วชำนาญในวิธี เริ่มต้นทำอะไรมันถึงสงบเข้ามาได้ แล้วที่ทำมาก่อนหน้านั้นนะ แดไปแถมมา เจียนอยู่เจียนตายอยู่นั้นนะ ไม่ได้สักที แล้วเวลาได้แล้วก็จับต้นชนปลายไม่ได้

ทำซ้ำ ทำซ้ำขึ้นมา ถ้าทำซ้ำ มันยิ่งหนักหน่วงกว่าเก่า เพราะอะไร เพราะมันเคยได้อย่างนั้น มันผันนะ มันผัน มันจินตนาการจะเอาอย่างนั้น แล้วไม่ได้หรอก แล้วพอล่อยวางหมดแล้วโดยเหตุให้มันสมบุรณ์แบบ เข้าได้อีกแล้ว พอได้แล้ว ชำนาญในการเข้าการออก เหมือนชาวสวนเขาปลูกผักปลูกหญ้า เขาปลูกผัก ถ้ามีดินมีน้ำ เขาทำของเขาได้ตลอด

นี่เหมือนกัน ถ้าเราชำนาญของเราแล้ว เราทำสมาธิเราได้ตลอด แล้วสมาธิ เสื่อมก็เชิญไป มันต้องเสื่อมอยู่แล้วเพราะมันมีหยาบและละเอียด ละเอียดสุด อารมณ์ความรู้สึกของคนแตกต่างกันตลอดเวลา

ฉะนั้น เราคุมของเราได้ๆ แล้วถ้ามีอำนาจสมาธิ ครูบาอาจารย์จะกระหนาบแล้ว สมาธิ แก้กิเลสไม่ได้ๆ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ มันก็อุปมาอุปไมย เติลิตเปิดเปิงไปทางโลกนั้นแหละ

ถ้าเป็นสมาธิๆ พอจิตมันเป็นไง ถ้าจิตมันเป็น ยกขึ้นสู่วิปัสสนาเห็นกายไง ถ้าอุปมาอุปไมย เห็นอสุภะๆ นั้นนะอุปมาอุปไมยทั้งนั้นนะ พอมันเห็นจริง อ้อ! มันทิ่มหัวใจ มันทิ่มเข้าไปที่กิเลสที่มันหลอกใจดวงนี้มาตลอดไง

ผลของวิภูฏะ เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะไม่มีต้นไม่มีปลาย ก็อยู่ในอารมณ์ความรู้สึกอย่างนี้มาตลอด แต่พอจิตสงบแล้วมันรู้มันเห็น มันพุ่งเข้าไปเลยนะ เอื้อะ! การรู้การเห็น สติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริงไง แล้วถ้ามันรู้มันเห็นของมัน มันสะท้อนใจมาก เพราะมันทิ่มเข้าไปที่หัวใจของตัวเอง ทิ่มเข้าไป มึงบ๊าบอคอแตกมาไม่รู้จักลืมหูลืมตานีไง บัดนี้จิตสงบแล้วถ้ามันรู้มันเห็น มันรู้มันเห็นเพราะอะไร เพราะปัจจุตตัง สันทิภูฏิกโก รู้เองเห็นเองโดยใจของตน

แต่ก่อนเราทรงจำธรรมวินัย ศึกษามาอุปมาอุปไมยมันก็มีคุณค่า มันระงับยับยั้งอารมณ์ความรู้สึกของตนได้ ระงับยับยั้งให้สังขมสงบสุขดีงามขึ้นมา แต่บัดนี้เรารู้เราเห็นในหัวใจของตน

ถ้ารู้ถ้าเห็นในหัวใจของตน มันสะเทือนกิเลสทั้งนั้นนะ สะเทือนแล้วกิเลสก็ดับไปไม่เป็นหรอก เพราะเวลาวิปัสสนา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ด้วยวิธีการดับทุกข์ ด้วยมรรค ๘

งาน งานที่มีสติ งานที่ทำสมณะยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันก็เป็นงานอีกประเภทหนึ่ง งานชอบ งานของใคร งานของจิตดวงใด งานทำอะไร งานชอบ สมาธิชอบ ปัญญาชอบ ความชอบธรรม จับแล้วแยกแยะ จักรมันจะเคลื่อน มันจะหมุน ปัญญาจะเกิดแล้ว

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาเกิดจากจิต ปัญญาสันติภูมิที่รู้เองเห็นเอง โดยจิตของตน เราหลับไหล เราหลับไหลอยู่ได้พญามารมาไม่มีต้นไม่มีปลาย บัดนี้เกิดมาเป็น มนุษย์พบพระพุทธศาสนา มีครูบาอาจารย์ที่ดีงามแล้วฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา ให้เป็น สันติภูมิ

กาลามสูตร อย่าเชื่อฯฯ ห้ามเชื่อทั้งนั้นนะ เชื่อก็อุปมาอุปไมยไป เชื่อกิเลส แก้กิเลสไม่ได้ ไง ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้ ต้องปัญญาเท่านั้น

แล้วปัญญาของใคร ปัญญาในพระพุทธศาสนา ปัญญาที่ฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนี้ หรือปัญญาเป็นอุปาทานหมุ่ละ ทำอย่างนี้ๆ จะได้แบบนี้ มันเหมือนกับกำลังภายในเลย เป็น วิชาวิทยายุทธ อริยสัจไม่ใช่

อริยสัจมันอยู่ที่ว่าเวรกรรมของสัตว์ คนที่กรรมหนัก พิจารณาแล้วพิจารณาเล่าได้ยาก ขิปปาภิญญา ผู้ที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ทำไมมันง่ายกับยากต่างกันล่ะ ก็มรรค ๘ เหมือนกัน วิธีการดับทุกข์เหมือนกัน มันถึงไม่มีสูตรสำเร็จไฉน มันอยู่ที่เวรกรรมของแต่ละบุคคลไฉน แล้วใครจะเป็น พระอรหันต์ ใครจะสิ้นกิเลสไป เที่ยตามสบายเลย แต่ทุกข์ขบหายเลย

เอาของกูนี้ เอาของเราไฉน เอาของเรา ของคนอื่นอย่างไรช่างหัวมัน แล้วเขาจะมานั่งหัว เขาจะมายูมาแห่ อย่าไปสนใจเขา เพราะต้องยืนยันที่สันติภูมิ ที่สุขที่ทุกข์นี้ ที่เป็นจริงหรือไม่ เป็นจริงในใจดวงนี้

ถ้าใจดวงนี้มันดีงามขึ้นมา เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มี อำนาจวาสนาได้ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา แล้วไม่เชื่อ ไม่เชื่อกิเลสหรอก ไม่เชื่อใครยกยอปอปั้น ไม่

เชื่อใครเคลมเอาผลประโยชน์ ไม่เชื่อทั้งนั้น ทำให้มันเป็นจริงขึ้นมาแล้วมัน เอ๊ะ! เอ๊ะ! เอ๊ะ!
นั่นนะข้อเท็จจริงในหัวใจของตน เอวัง